

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. I. 20.401/2010/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Nyerges Gyula (4400 Nyíregyháza, Rákóczi Ferenc utca 1.) ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű, III.rendű felperes neve (címe) III. rendű, IV.rendű felperes neve (címe) IV. rendű, id. V.rendű felperes neve (címe) V. rendű és id. V.rendű felperes neve (címe) VI. rendű felpereseknek, az ifj. dr. Horváth Ferenc (4025 Debrecen, Vásáry István utca 8. fszt. 1.) ügyvéd által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4.P.21.202/2009/12. számú ítélete ellen az alperes részéről 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és a felperesek részéről Pf.3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az alperes által a IV. rendű felperesnek fizetendő marasztalás összegét 800 000 (nyolcszázezer) Ft-ra, az alperes által az államnak külön felhívásra megtérítendő le nem rótt kereseti illeték összegét 324 000 (háromszázhuszonnégyezer) Ft-ra leszállítja, valamint kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-III. és VI. rendű felpereseknek személyenként 62 500 (hatvankétezer-ötszáz) Ft, a IV. rendű felperesnek 50 000 (ötvenezer) Ft, míg az V. rendű felperesnek 37 500 (harminchétezer-ötszáz) Ft elsőfokú perköltséget; egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a IV-V. rendű felpereseknek személyenként 18 750 (tizennyolcezer-hétszázötven) Ft és az V. rendű felperesnek 31 250 (harmincegyezer-kétszázötven) Ft másodfokú perköltséget, valamint térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 144 000 (száznegyvennégyezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2005. március hó 18. napján 15 óra 20 perc és 15 óra 40 perc közötti időben **X., Y.**-ban a J. M. utcán a Z. I utca irányába közlekedett az általa vezetett **Z.** frsz-ú Volkswagen Golf II. típusú személygépkocsival mintegy 96-97 km/óra sebességgel. Amikor a J. M. utca C. szám alatti ingatlant megközelítette, a 2001. március hó 15. napján született **néhai I.** - aki az I-IV. rendű felperesek testvére és az V-VI. rendű felperesek unokája volt - az ingatlan udvaráról kiszaladt az útestre, ahol őt a fékezés ellenére elütötte; **néhai I.** a helyszínen az életét vesztette. A VI. rendű felperes ekkor a nyitva lévő kiskapu melletti padnál tartózkodott, **néhai I.** hirtelen elszaladt mellette és a gépkocsi őt így üthette el.

A Ny. V. Bíróság a 13.B.1086/2005/8. számú és a Sz. M. Bíróság a 3.Bf.285/2006/11. számú ítéletében **X.**t bűnösnek mondta ki halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. A büntetőbíróság megállapította, hogy a sebesség túllépésében megnyilvánuló szabálysértés és a baleset között az oksági kapcsolat fennáll, ugyanis a baleset elkerülhető lett volna, ha **X.** legfeljebb 63-64 km/óra sebességgel közlekedik.

Az I. rendű felperes 1994. évben született, értelmi és pszichés állapota az életkorának megfelelő, kóros lelki működés nem jellemzi, nála pszichotrauma és szövődményes gyász nem valószínű. A II. rendű felperes 1996. évben született, a korosztálya átlagánál gyengébb értelmi képességekkel rendelkezik, pszichés fejlettsége megfelelő, veszteség, szorongás, pszichotrauma nem mutatkozik. A III. rendű felperes 1999. évben született, a korosztálya átlagánál gyengébb értelmi képességgel rendelkezik, pszichés fejlettsége megfelelő, nála sem mutatkozik veszteség, szorongás, ahogy pszichotrauma sem. A IV. rendű felperes 2005. április hó 22. napján, **néhai I.** halálát követő egy hónap elteltével született, akinél számottevő fejlődési eltérés, szocializációs hiányosság nem tapasztalható, a testvérkapcsolataiban az érzelmi helyzete stabil, a testvére halála miatt szorongást nem mutat. Az 1953. évben született V. rendű felperesnél patológiás gyász nem diagnosztizálható, adaptívnek tekinthető viszonyulást alakított ki a gyászvesztességhez, a tragédiát értelmileg és érzelmileg feldolgozta. Az 1960. évben született VI. rendű felperesnél patológiás gyász diagnosztizálható, a gyászeseeményt értelmileg és érzelmileg nem tudta feldolgozni, az érzelmi veszteséghez rosszul alkalmazkodik. A kóros lefolyású gyázmunka lelki következménye kihat az élethez való viszonyulására, alkalmazkodására és általános egészségi állapotára, a tragédiához társuló háritott lelkiismereti szorongással, irreális gyászrituálékkal, irracionális félelmekkel és érzelmi inkontinenciával jellemezhető depresszióban szenved.

Keresetükben az I-IV. rendű felperesek személyenként 1 500 000 Ft tőke és ennek 2005. március hó 18. napjától számított kamata, míg az V-VI. rendű felperesek személyenként 1 200 000 Ft tőke és ennek szintén 2005. március hó 18. napjától számított kamata, valamint a perrel felmerülő költségeiknek a megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Álláspontjuk szerint a négy éves kisfiú halála a felpereseket komoly érzelmi veszteséggé vált, a tragédia bennük olyan lelki, pszichikai válságot eredményezett, amely igen hosszú

ideig tart, akár végleges jelleggel is fennmaradhat. Hivatkoztak arra, hogy a szokásos gyáson és fájdalomon túl megváltozott a felperesek személyisége, megszűnt a teljes családban éléshez való joguk, ezáltal a személyiségi jogaik súlyosan és véglegesen sérültek.

Az alperes a felperesek keresetének az elutasítását kérte a pszichés hátrányok igazolatlanságára, valamint a patológiás gyász hiányára tekintettel.

Az elsőfokú bíróság a 12. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, fizessen meg az I-IV. és VI. rendű felpereseknek személyenként 1 000 000 Ft-ot, míg az V. rendű felperesnek 600 000 Ft-ot azzal, hogy az I-IV. rendű felpereseknek fizetendő marasztalási összeget gyámhatósági fenntartásos betétbe köteles teljesíteni az alperes, ezt meghaladóan pedig a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 336 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket és a Bíróság Gazdasági Hivatalának felhívására 162 000 Ft előlegezett költséget.

Határozatának indokolása szerint az Alkotmány 15. §-a védi a család intézményét, amely alkotmányos alapjogból a családban éléshez való alanyi jogosultság személyhez fűződő joga következik. Ez a jog valamennyi felperes vonatkozásában sérült, továbbá sérült az Alkotmány 70/D. §-ában és a Ptk. 76. §-ában deklarált testi és lelki egészséghez való jog is a VI. rendű felperes esetében a patológiás gyász miatt. A kártérítés célja, hogy az a károsultat olyan helyzetbe hozza, mintha a kár be sem következett volna. A nem vagyoni kártérítés egyik funkciója a kompenzáció, mely a személyi sérelem, hátrány hozzávetőleges kiegyensúlyozása pénzbeli szolgáltatás nyújtásával. A kompenzáció a tönkretett életlehetőségeket helyettesítő kiegyensúlyozó, az elveszett helyett másnemű előnyt nyújtó funkciókat tölt be.

A pszichológus szakértői véleménye alapján az I-V. rendű felperesek vonatkozásában nem állapítható meg az egészségi állapota megromlása, náluk patológiás gyász nem alakult ki. Az I-IV. rendű felperesek vonatkozásában a személyiségi jogsérelem a testvérük elvesztésében, míg az V-VI. rendű felpereseknél az unokájuk elvesztésében áll, továbbá a VI. rendű felperesnél számottevő mértékű pszichés károsodás is bekövetkezett, mely miatt a korábbi életvezetése, cselekvési lehetősége számottevően, hátrányosan megváltozott. Az elsőfokú bíróság e körülményekre figyelemmel állapított meg a felperesek javára nem vagyoni kártérítést a jelenleg érvényesülő ár- és értékviszonyok alapulvételével, ez okból mellőzve az alperes kamatfizetési kötelezettségét. A kiskorú felpereseket megillető nem vagyoni kártérítésnek a gyámhivatal székhelye szerint illetékes hitelintézetnél nyitott gyámhatósági fenntartásos betétkönyvben történő elhelyezését a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 147. §-ának (2) bekezdése értelmében rendelte el.

Az alperest a részleges pervesztességére figyelemmel a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperesek javára perköltség megfizetésére, míg a le nem rótt kereseti illeték és az állam által előlegezett költség megfizetésére a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatását és a IV-VI. rendű felperesek keresetének elutasítását kérte. A IV. rendű felperes esetében arra hivatkozott, hogy ő a baleset bekövetkezése után született meg, ezért a kár bekövetkeztekor mint magzatnak alkotmányjogi jogalanyiséga nem volt, következésképpen személyiségi joga sem. A magzati lét idején megvalósult személyiségi jogsértésre alapítottn csak akkor léphetett volna fel igénnyel, ha emiatt esett volna el egy minőségileg jobb élet lehetőségétől. Az V-VI. rendű felperesek esetében az alperes arra hivatkozott, hogy a néhai az ő felügyeletük alatt volt, amikor az udvarról kirohanva a baleset bekövetkezett, ezért a Ptk. 340. §-ának (1) bekezdésében írt kármegelőzési kötelezettségük megsértése miatt alaptalan a keresetük, de legalábbis 80-20 % arányban - rájuk terhesebben - kármegosztásnak van helye.

A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérték, továbbá csatlakozó fellebbezést terjesztettek elő, amelyben javukra elsőfokú perköltség megállapítását kérték nagyobb arányú pernyertességre hivatkozással.

Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének az I-III. rendű felperesekre vonatkozó rendelkezését. Az ítéltábla a fellebbezést és a csatlakozó fellebbezést részben alaposnak találta a következők szerint:

Az ítéltábla nem értett egyet az alperes azon érvelésével, miszerint a IV. rendű felperes a baleset bekövetkezése után született meg, ezért neki, mint magzatnak a kár bekövetkeztekor alkotmányjogi jogalanyiséga, következésképpen személyiségi joga sem volt. Az ezzel összefüggésben általa hivatkozott eseti döntés sem támasztja alá ezt az álláspontot.

A Debreceni Ítéltábla a Pf.II.20.435/2007/4. szám alatt meghozott ítéletében az erőszakos közöszlésben fogant gyermek esetében mondta ki személyiségi jogsérelmének és saját jogú nem vagyoni kárigényének a kizártságát. Ítéletének indokolása szerint a méhmagzat az élve születéstől függő feltételes jogalanyiséggal is csak a megszületése előtt keletkezett jogok tekintetében rendelkezik, s az embernek a fogantatása pillanatában és magzati állapotában kizárólagosan az „autonóm személyi létéhez” fűződő személyiségi jogai nincsenek, a személyiségi jogok teljessége csak az élve születés pillanatától illetik meg. Az élve született ember a fogantatásakor, vagy a magzati léte idején megvalósult jogellenes magatartásra alapítottn személyiségi joga megsértésére csak akkor hivatkozhat és léphet fel igénnyel, ha e jogellenes magatartás miatt azzal okozati összefüggésben esett el egy minőségileg jobb élet lehetőségétől. Az édesanya sérelmére elkövetett bűncselekmény a felperes létének forrása, melynek egyetlen alternatívája létezésének hiánya. A felperesnek sem a létre, sem a nem létre feltételes jogalanyiséga nem volt, ezért önmagában a nemzésének tényében és annak erkölcsileg és jogilag is elítélendő és büntetőjogilag is szankcionált körülményeiben megvalósult jogellenes alperesi magatartás a felperes édesanyja és nagyanyja, s nem a felperes személyiségi jogait sértette meg.

Miként erre a felperesek is helytállóan hivatkoztak a fellebbezési ellenkérelmükben, az előbbi ítélet felülvizsgálata során a Pfv.IV.20.360/2008/4. szám alatt meghozott ítéletében mondta ki a Legfelsőbb Bíróság, hogy a magzat nem jogképes, azaz jogalanyisággal nem rendelkező személy. Ebből eredően - a megszületés feltételétől függetlenül - személyhez fűződő joga sincsen és a felperes által nevesített „emberi” méltósághoz fűződő jogát sem lehet megsérteni, a magzati lét ideje alatt elkövetett olyan jogellenes magatartás miatt azonban, amely a megszületett ember életminőségét kedvezőtlenül befolyásolta, a polgári jog szabályai szerint igény érvényesíthető.

A Ptk. 8. §-ának (1) bekezdése alapján a Magyar Köztársaságban minden ember jogképes, jogai és kötelességei lehetnek, amely jogképesség - a Ptk. 9. §-a alapján -, ha élve születik, fogamzásának időpontjától kezdve illeti meg. A hatályos jogi szabályozás szerint a méhmagzat jogképessége általános, egyenlő, ám élveszületésétől függően feltételes, azaz attól válik feltétlenné. A perbeli esetben a IV. rendű felperes magzati léte idején, a születését megelőző egy hónappal korábban bekövetkezett baleset miatt sérült a teljes, így a néhait is magában foglaló családban éléshez való joga. **X.** károkozó magatartása ennél fogva a IV. rendű alperes életminőségét is kedvezőtlenül befolyásolta, amelynek következtében beállott nem vagyoni hátrányért az alperes helytállni köteles. Figyelemmel arra, hogy a IV. rendű felperes a baleset után született meg, ezáltal neki a tragédiát nem kellett közvetlenül átélni, ahogy feldolgozandó gyásszal sem kellett szembesülnie, ezért a testvéreihez képest alacsonyabb összegű nem vagyoni kártérítés alkalmas az őt ért nem vagyoni hátrány kompenzálására. Ennek összegét az ítélet tábla 800 000 Ft-ban határozta meg, amely szükséges, de egyben elegendő is rendeltetésének betöltéséhez.

A rendelkezésre álló adatok szerint a ház előtti padnál tartózkodó, és a mozgásában nehezített VI. rendű felperes mellett a nyitott kikapun kirohanó gyermeket egy 96-97 km/h sebességgel haladó személygépkocsi üttötte el. Ebből önmagában nem következik a kármegelőzési kötelezettség megszegése az V-VI. rendű felperesek részéről, figyelemmel egyrészt a balesetet okozó gépjármű által ilyen sebesség mellett megtett út hosszára, ami közel 27 méter másodpercenként, másrészt arra, hogy a károkozó már 63-64 km/h sebesség esetén - ami szintén jelentősen meghaladja a lakott területen megengedett legnagyobb sebességet - már el tudta volna kerülni az ütközést. Nincs ezen túlmenően sem olyan adat, ami az V-VI. rendű felperesek felelősségét megalapozná, erre az alperes fellebbezésében hivatkoztak sem alkalmasak. Az alperes által kért kármegosztásra amúgy sem lett volna lehetőség, ez a nem vagyoni kár esetében ugyanis fogalmilag kizárt, ehelyett a kármegosztásra egyébként okot adó körülményeket a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során lehetett volna figyelembe venni.

A leírtak miatt az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a IV. rendű felperes esetében a javára megállapított marasztalási összeget a fentiek szerint leszállította, míg az V-VI. rendű felperesek vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Mivel a IV. rendű felperesre vonatkozó rendelkezés megváltoztatása folytán csökkent az alperes pervesztességének mértéke, az ítélet tábla ennek megfelelően leszállította az alperes által megtérítendő le nem rótt kereseti illeték összegét is. A felperesek a csatlakozó fellebbezésükben alappal kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a javukra - az ítéletének

indokolásában írtakkal ellentétben - nem állapított meg perköltséget, ezért az ítélet e tekintetben is megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét, és az alperest a felperesek javára a Pp. 81. §-ának (2) bekezdésére is figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján megállapított összegű ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére kötelezte a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapuló teljesítési határidő meghatározása mellett.

Az alperes a fellebbezési eljárásban is nagyobb részt elvesztett, ezért a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint köteles a IV-VI. rendű felperesek javára perköltséget fizetni. Ennek összegét az ítélet e tekintetben a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (5) bekezdése és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg, ahogy a teljesítési határidő is a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. Az alperes a elvesztességéhez igazodó összegű, és a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles megtéríteni, míg a IV. rendű felperes elvesztességéhez igazodó fellebbezési eljárási illeték az előbb felhívott rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2010. szeptember hó 24. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Riczu András s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő 000